

Nr 9

Utlåtande i anledning av motioner om kontinuerlig forskning angående ungdomens situation i samhället.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 882 av herr *Harald Pettersson m. fl* och II: 1004 av herrar *Larsson* i Borrby och *Boo* hemställas, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om tillsättande av en parlamentarisk utredning med uppgift att utreda målsättning, omfattning och inriktning av en kontinuerlig forskning angående ungdomens situation i samhället.

Motionärerna framhåller att motioner väckts vid tidigare riksdagar om forskning kring de ungas situation i samhället. Motionärerna finner det vara av största vikt för den svenska ungdomen och samhället att de ungas anpassningssvårigheter blir föremål för forskning som kan läggas till grund för samhällets åtgärder i syfte att fostra goda medborgare. Motionärerna anför att det är lätt att statistiskt konstatera hur de unga i stigande utsträckning förekommer i fylleriomhändertaganden, brottmål och narkotika-beslag.

Motionärerna uttalar att det vid utformningen av vårt samhälle är särskilt nödvändigt att hänsyn toges till de unga, som i högre grad än andra konfronteras med de snabba förändringarna i teknik, livsnormer och värderingar. Härför fordras enligt motionärernas mening en på forskning grundad kunskap om de ungas sätt att reagera i sin omgivning, deras förhållande till uppväxtmiljön och deras behov och önskningsar. Motionärerna efterlyser en samlad tvärvetenskaplig forskning på detta område, en förbättrad samordning inom redan förekommande forskning och ökad information till dem som planerar samhällsbyggandet eller i sin dagliga gärning har kontakt med ungdomar.

Beträffande motiveringen i övrigt torde få hänvisas till motion II: 1004.

Tidigare riksdagsbehandling

Motioner med i huvudsak samma motivering och yrkande som de nu föreliggande har väckts varje år sedan 1964 och behandlats av allmänna beredningsutskottet (utskottets utlåtanden nr 57/1964, 5/1965, 26/1966, 17/1967 och 14/1968). Dessa motioner har i enlighet med utskottets förslag inte föranlett någon riksdagens åtgärd.

I 1967 års utlåtande framhöll utskottet att de i motionerna framförda synpunkterna på ungdomsproblemen var värda att beakta men att forskning rörande ungdomens situation redan förekom i inte obetydlig omfattning och att förslag till ytterligare forskningsuppgifter förelåg.

I förra årets utlåtande angav utskottet ett antal exempel på aktuell forskning inom de områden motionärerna avsåg till belysande av såväl forskningsområdets omfattning och vida förgreningar som de betydande insatser som gjordes både inom grundforskning och målforskning.

Utskottet

I motionerna hemställs om parlamentarisk utredning med uppgift att ange riktlinjer för en kontinuerlig forskning om ungdomens situation i samhället.

Som framgår av den under föregående avsnitt lämnade redogörelsen har riksdagen varje år sedan 1964 avslagit motioner med i huvudsak samma yrkanden.

I årets statsverksproposition (bil. 10, s. 105—112) har utvecklats synpunkter på de insatser samhället kan göra för att öppna nya möjligheter för ungdomens aktivitet av det slag som kan främja den unga människans utveckling och motverka isolering eller bindning till en ogynnsam miljö. Därvid har framhållits att frågan om att i vidaste mening skapa ett för ungdomen gynnsamt samhälle innefattar problem av mycket stor räckvidd. De därmed sammanhängande frågorna måste uppmärksammas i skilda sammanhang. Det är angeläget att olika försök och undersökningar kommer till stånd. Frågor om hur förhållandena i olika avseenden bättre skall kunna anpassas till ungdomens situation avses bli föremål för utredning.

Enligt utskottets mening kan det förväntas, att en sådan utredning, inriktad på att efter analys av situationen utmyнна i förslag till praktiska åtgärder, skall kunna bidra väsentligt till att lösa sådana problem som angivits i motionernas motivering.

Utskottet finner sig inte böra tillstyrka bifall till motionerna utan hemställer,

att de likalydande motionerna I:882 och II:1004 icke föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 25 februari 1969

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

EINAR LARSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Möller (s), Hedlund (s), Helge Karlsson (s), Karl Gustav Pettersson (s)*, Kilsmo (fp), fröken Stenberg (m)*, herrar Hansson (s), Svanström (cp)*, Ove Karlsson (s), Axelson (fp)*, Andreasson (cp) och Ingvar Andersson (m);

från andra kammaren: herrar Larsson i Borrby (cp), Rimås (fp), Nilsson i Bästekille (m), Johansson i Simrishamn (s)*, Andersson i Örebro (fp), Wiklund i Härnösand (s), Hansson i Piteå (s)*, Göransson (s), fröken Åsbrink (s)*, herrar Johansson i Växjö (cp), Green (s) och Rosqvist (s).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Svanström* (cp), *Andreasson* (cp), *Larsson* i Borrby (cp) och *Johansson* i Växjö (cp), vilka ansett att utskottets utlåtande fr. o. m. det avsnitt som börjar med orden »Som framgår» samt utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

»Utskottet har tidigare inte tillstyrkt motioner i denna fråga. Fram till 1968 motiverade utskottet sitt avslag med att 1962 års ungdomsutredning kunde förväntas uppta frågan till behandling. 1968 motiverades avslaget genom en hänvisning till ett antal forskningsprojekt som då pågick.

1962 års ungdomsutredning har emellertid inte tagit upp problemet.

Utskottet anser det därför synnerligen angeläget att samhället snarast skaffar sig ett omfattande faktamaterial om ungdomens situation i samhället. Det är mycket lätt att statistiskt konstatera hur de unga i stigande utsträckning förekommer i fylleriomhändertaganden, brottmål, narkotikabeslag osv. Inte minst de senaste årens kraftiga ökning av narkotikamissbruket gör det angeläget att samhället gör sig underkunnigt om de problem som ligger bakom stora ungdomsgruppers försök till verklighetsflykt. Ungdomen har under de senaste åren blivit alltmer medveten om de stora världsproblemen. Det är därför av stor vikt att finna former för hur de yngres positiva vilja till egna insatser skall kanaliseras.

I årets statsverksproposition (bil. 10, s. 105—112) har utvecklats synpunkter på de insatser samhället kan göra för att öppna nya möjligheter för ungdomens aktivitet av det slag som kan främja den unga människans utveckling och motverka isolering eller bindning till en ogynnsam miljö. Frågor om hur förhållandena i olika avseenden bättre skall anpassas till ungdomens situation avses bli föremål för utredning. Utskottet vill som sin mening framhålla, att utredningen bör få ett parlamentariskt inslag. Representanter från ungdomsorganisationer och personer med erfarenheter av aktivt ungdomsarbete bör också ingå.

Den bör få till uppgift att utreda målsättningen, omfattningen och inriktningen av en kontinuerlig forskning angående ungdomens situation i samhället, samt samordna den forskning som redan förekommer på området. Dessutom bör den kartlägga och framlägga förslag till lösningar av de aktuella problemen.

Utskottet tillstyrker således utredning i det i motionerna I: 882 och II: 1004 angivna syftet och hemställer,

att riksdagen i anledning av de likalydande motionerna I: 882 och II: 1004 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om att en utredning med parlamentariskt inslag får till uppgift att utreda målsättning, omfattning och inriktning av en kontinuerlig forskning angående ungdomens situation i samhället.»